

...Hana Plačková, speciální pedagog

KAM AŽ TO NECHÁME DOJÍT?

Vážené paní poslankyně, páni poslanci, tento dopis si skládám v hlavě již několik let, pořád jsem doufala, že v našem státě zvítězí zdravý rozum, ale bohužel to jde s naším školstvím od deseti k pěti, možná až k nule. Proto jsem se rozhodla k takovému malému shrnutí situace ve školství speciálním, resp. základním.

Jak je možné, že se nechávají sedět na základních školách děti tzv. sociálně znevýhodněné či děti hraniční nebo se speciálními potřebami? Jak je možné, že tito žáci jen tzv. zachraňují školu?

V roce 2003 říkaly pracovnice z MŠMT na jednom ze svých výjezdů v Telči „Vy speciální pedagogové se nebojte, reforma půjde s vámi, pokud děti zůstanou na základních školách, budete tam i vy. U vás ve školách se už učí tak, jak se to bude chtít po všech školách.“

Je rok 2011, reforma českého školství pokračuje a v základních školách zůstává sedět stále více a více podprůměrných žáků, kteří pouze doplňují počet, aby se škola nezavřela, nebo proto, aby ředitel nemusel propouštět. Pokud jsou to hodné děti, vydrží sedět i na druhém stupni. Pokud je to ale zlobivák, škola se ho v 6. nebo až 7. třídě zbaví, protože jeho poruchy učení přerostou v poruchy chování. Na jednom odborném semináři Minimalizace šikany bylo řečeno odborníky z praxe, že někteří žáci dosáhnou svého stropu školního učiva někde mezi 11. a 12. rokem, pak už ve škole nezažívají úspěch.

Ano, pak když se jim nedaří v učení, začnou na sebe upozorňovat jinak – chtějí se nějak zařadit, být alespoň na chvíli oblíbenými mezi spolužáky a nejen, s prominutím, za pitomce, kterému se směje celá třída. Pak, když takoví žáci přijdou do základní školy praktické, je už v řadě případů pozdě. Oni nemají vytvořeny základní pracovní návyky, často to byli jen občasní dochazeči, kteří se najednou diví, že do školy se chodí každý den a že se tam příšší vzdělávat a nechodí tam jen proto, aby se zdokonalili v kreslení či malování nebo vybarvování, což asi byla jejich jediná pracovní náplň, když chodili do předchozí školy. Dvanáctiletí, třináctiletí, někdy i čtrnáctiletí jsou tak zanedbaní, co se týče základů trivie, že zůstává rozum stát, co tam mohli dělat. Od roku 1995 pozoruj, jak se nám naši žáci mění. Ti, kteří chodili dřív, když nebyly normativy, přišli většinou ve 2. až 3. třídě, paní učitelky moc dobře věděly, že při velkém počtu žáků na ZŠ se jim opravdu nemohou tak věnovat jako na speciální škole a posílaly je do poraden a navrhovaly jejich přestup. **Myslely na děti, dokázaly vysvětlit rodičům, že i když se škole často přiřklul ošklivý název „blbšulka“, bude o jejich děti odborně postaráno a základního vzdělání dosáhnou v jiném, redukovaném programu, které jejich dítě zvládne.** Kde bude mít učitel i žák dostatečný prostor k procvičování a upevňování základního učiva, například násobky či vyjmenovaných slov, a děti zde mají šest až osm hodin pracovního vyučování týdně. Děti, které jsme vždy na doporučení PPP

či SPC přijali, se zde cítily dobře, nabraly i zdravé sebevědomí, které jim většinou při vstupu k nám do školy chybí.

Systém financování na žáka doslova přinutil ředitele a učitele škol, že si nechávají všechny děti a argumentují slovy například: On k vám nechce, rodiče si nepřejí, my se postaráme. **Ale které běžné školy se opravdu starají o to, kolik dětí se cítí na běžných školách opravdu v pohodě? Kolik jich má zdravé sebevědomí a hlavně se naučí základům? Kolika rodičům stačí, že dítě dostává nějaké známky, ale v podstatě pokulhává o dva až čtyři ročníky za ostatními spolužáky. Neměli bychom žáky vzdělávat a ne je nechat jen tak posedět, když vůbec přijdou?**

Nedávám vinu učitelům, kteří je nechávají sedět. Při velkém počtu žáků a bez speciálního pedagoga a vzdělávacího plánu často nic jiného dělat nejde, protože chtějí naučit ostatní žáky probíranou látku a nemají prostor se zdržovat a několik týdnů i měsíců procvičovat pořád dokola. Podprůměrné dítě tak často nepochytí ve škole mnoho a postupně se v předmětech začíná ztrácet. Pak už se mu ani do školy nechce chodit, protože představa, že něco řekne a bude to zase „blbost“ a třída se mu bude posmívat, ho děsí. A už tu máme záškoláka. Ale škole nevadí, že nechodí, paní učitelka má klid na práci, nikdo neruší. Ale dítě si zvyklo na nicnedělání a poflakování. Rodiče často dítě podporují, píší mu omluvenky, lékaři píší omluvenky i bez vědomí rodičů. Někteří rodiče ani netuší, že dítě má omluvenku od lékaře, že by tudíž mělo dodržovat léčebný režim. Některé školy sice hlásí podezřelou absenci na OSPOD, ale nemá to většinou žádný efekt. Pak se takových záškoláků sejde venku víc a nabalují se další patologické jevy – kouření, alkohol, drogy, krádeže, vykrádání, napadání občanů....

Nakonec v médiích proběhnu zprávy, že za vše může zvláštní škola (nyní základní škola praktická). Pak vládní agentura složená ze **samých odborníků na školství** vytvoří tzv. Strategii boje proti sociálnímu vyloučení a předloží ji vládě. A jak se zachová vláda? Nechá si náš stát dál diktovat od neziskových organizací a „odbornic na inkluzi“ a dalších samozvaných odborníků, co má a nemá dělat? Je to snad politická objednávka? Nebylo by dobré, aby politici či tzv. odborníci na inkluzi přišli do základních škol praktických a speciálních, aby viděli, jakou vlastně mají žáci péči, že je jich nejvíce 14 ve třídě, a učitel má tudíž daleko větší prostor na procvičování učiva, upevňování základů a individuální přístup? Copak není víc než jasné, že tito žáci se musejí vzdělávat podle redukovaného programu, který je zaměřen na základy všech vyučovacích předmětů běžné základní školy a praktické činnosti (6-8 hodin týdně), které uplatní v dalším studiu na učilištích? Nikomu nevadí, že pokud tyto děti zůstávají na běžných školách, nemůže se kantor ani ostatním žákům průměrným, nadprůměrným i nadaným plně věnovat? ■